

Sygn. akt III AUa 354/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 stycznia 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie - Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Anna Polak
Sędziowie:	SSA Urszula Iwanowska SSA Romana Mrotek (spr.)
Protokolant:	St. sekr. sąd. Elżbieta Kamińska

po rozpoznaniu w dniu 13 stycznia 2015 r. w Szczecinie

sprawy T. P.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w K.

o emeryturę

na skutek apelacji ubezpieczonego

od wyroku Sądu Okręgowego w Koszalinie IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 5 marca 2014 r. sygn. akt IV U 2461/13

oddala apelację.

SSA Urszula Iwanowska SSA Anna Polak SSA Romana Mrotek

Sygn. Akt III AUa 354/14

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w K. decyzją z dnia 30 października 2013r. odmówił ubezpieczonemu T. P. prawa do emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych wywodząc, że ubezpieczony nie legitymuje się ustawowym stażem pracy wykonywanej w warunkach szczególnych.

W uzasadnieniu sporządzonym do decyzji wskazano, że w sprawie brak dowodów dla ustalenia, iż ubezpieczony wykonywał pracę w warunkach szczególnych w (...). Ubezpieczony nie posiada świadectwa pracy wykonywanej w warunkach szczególnych, bowiem Archiwum nie jest uprawnione do jego wystawiania.

Ubezpieczony T. P. nie zgodził się z powyższą decyzją i wniósł o jej zmianę poprzez przyznanie jej prawa do emerytury. Podniósł, że wykonywał pracę w warunkach szczególnych wykrawacza, robieracza-wykrawacza - bezpośrednio przy

uboju mięsa. Jednocześnie w celu udowodnienia spornej okoliczności wskazał na dowody w postaci dokumentacji pracowniczej oraz zeznań świadków.

Organ rentowy w odpowiedzi na odwołanie domagał się jego oddalenia, powtarzając argumenty użyte w uzasadnieniu decyzji.

Pismem procesowym z dnia 14 stycznia 2014r. ubezpieczony wniósł dodatkowo o zaliczenie do okresu pracy wykonywanej w szczególnych warunkach okresu zatrudnienia od 1 marca 1980r. do 30 listopada 1986r. na stanowisku rozbieracza-wykrawacza w (...) Przedsiębiorstwie (...) w Z..

Wyrokiem z dnia 5 marca 2014 r. Sąd Okręgowy w Koszalinie IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych oddalił odwołanie.

Sąd Okręgowy ustalił, że T. P. urodził się (...). Posiada wykształcenie zawodowe - masarz. Po raz pierwszy rozpoczął zatrudnienie w 1970r. jako uczeń w Wojewódzkim Przedsiębiorstwie (...) w K.. Po jej zakończeniu w dniu 17 kwietnia 1972r. otrzymał stanowisko jeliciarza, na którym pracował do 25 sierpnia 1972r.

W okresie od 26 kwietnia 1973r. do 8 kwietnia 1975r. odbył zasadniczą służbę wojskową.

W dniu 17 czerwca 1975r. ubezpieczony ponownie zatrudnił się u w/w pracodawcy na stanowisku wykrawacz (dział - (...)), do 29 lutego 1980r.

Z uwagi na złe warunki mieszkaniowe, T. P. przeniósł się

wraz z rodziną do Z., gdzie w okresie od 1 marca 1980r. do 30 listopada 1986r. był zatrudniony w (...) Przedsiębiorstwie (...) w Z. na stanowisku rozbieracza-wykrawacza.

Na mocy porozumienia pomiędzy zakładami pracy, ubezpieczony ponownie został zatrudniony z dniem 1 grudnia 1986r. w Wojewódzkim Przedsiębiorstwie (...) w K. (potem (...) S.A. w K.) na stanowisku rozbieracz-wykrawacz. Rozwiązanie umowy o pracę nastąpiło w dniu 20 lipca 2004r. z powodu likwidacji pracodawcy -upadłość zakładu.

W trakcie zatrudnienia w Wojewódzkim Przedsiębiorstwie (...) w K. jako wykrawacz oraz jako rozbieracz-wykraczacz pracował m.in. z D. T. (rozbieracz, rozbieracz-wykrawacz) i J. T. (rozbieracz, rozbieracz-wykrawacz, ubojowiec), który pełnił jednocześnie funkcję brygadzysty. D. T. i J. T. w chwili obecnej pobierają świadczenia emerytalne z tytułu pracy w szczególnych warunkach.

W w/w zakładzie pracy ubój zwierząt był oddzielnym działem, ale razem z działem rozbiór wchodził w tzw. skład rzeźniany. Początkowo wykrawanie było osobnym działem, w późniejszym okresie połączonym z działem rozbioru. Ubezpieczony w latach 1975-1980 pracował w dziale (...) - był to osobny dział mieszczący się przy peklowni. Do zakresu jego obowiązków należało trybowanie (tzn. oddzielanie kości od mięsa) szynki, łopatki, karkówki, biodrówki, a nawet głowy. Na ten dział dostarczano schłodzone mięso wózkami, po wstępnej obróbce. Wózkami dowożono już wycięty schab, karkówkę, biodrówkę. W późniejszym okresie ubezpieczony wykonywał prace w dziale połączonym -wykrawalnia połączona z działem rozbioru. Praktycznie ubezpieczony wykonywał tą samą pracę. Po uboju mięso trafiało na magazyn, w którym było schładzane przez całą noc. Rano pracownicy zabieraliśmy to mięso na w/w dział - półtusze wisiały na hakach na torze i pchano je po tym torze do pomieszczenia, gdzie był dokonywany rozbiór. To wszystko odbywało się w piwnicy o temp. 4-8 C.

Ubój odbywał się w innej hali, w piwnicy, w którym ubezpieczony incydentalnie pomagał (ok. raz na dwa tygodnie). Ubezpieczony nie dokonywał uboju zwierząt - martwemu zwierzęciu opalał specjalną opalarką sierść, albo wycinał sadło.

Po ustaniu zatrudnienia ubezpieczony okresowo był zarejestrowany w powiatowym Urzędzie Pracy w K. jako osoba bezrobotna i z tego tytułu pobierał zasiłek.

W późniejszym okresie prowadził własną działalność gospodarczą - usługi w zakresie sprzątnięcia pomieszczeń, co czyni nadal.

Na dzień 1 stycznia 1999r. T. P. udokumentował staż pracy co najmniej 25 lat, bowiem całkowity udowodniony staż pracy ubezpieczonego to 27 lat, 5 miesięcy i 12 dni.

Ubezpieczony w dniu (...) osiągnął wiek emerytalny i nie jest członkiem Otwartego Funduszu Emerytalnego.

W dniu 24 października 2013r. T. P. wystąpił z wnioskiem o emeryturę.

Mocą decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w K. z dnia 30 października 2013r., odmówiono ubezpieczonemu prawa do emerytury uznając, że nie spełnił warunku posiadania 15-letniego stażu pracy w warunkach szczególnych. (dowód: akta ZUS)

Sąd Okręgowy wskazał, że stosownie do treści art. 24 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j.Dz.U. z 2009r., Nr 153, poz. 1227 z późn.zm.), która weszła w życie z dniem 1 stycznia 1999r., ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 roku przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku emerytalnego, wynoszącego co najmniej 60 lat dla kobiet i co najmniej 65 lat dla mężczyzn, z zastrzeżeniem art. 46, 47, 50, 50a i 50e i 184.

W myśl art. 184 ust. 1 w/w ustawy ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 roku przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymagany w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Emerytura, o której mowa w art. 184 ust. 1 w/w ustawy, przysługuje pod warunkiem nie przystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia

wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa. Po spełnieniu powyższych warunków ubezpieczonym zatrudnionym w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przysługuje emerytura na zasadach określonych w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. z 1983 roku Nr 8 poz. 43 z zm.). Stosownie do treści § 2 ust.1 w/w rozporządzenia okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w wyżej wymienionym rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

Sąd Okręgowy wskazał, że zgodnie z § 3 w/w rozporządzenia, za okres zatrudnienia wymagany do uzyskania emerytury, uważa się okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczalnymi do okresów zatrudnienia, zaś w myśl § 4 w/w rozporządzenia pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki;

- 1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn,
- 2) ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

W rozpoznawanej sprawie ubezpieczony T. P. domagał się przyznania prawa do emerytury z uwzględnieniem stażu pracy w warunkach szczególnych. Nie ulega wątpliwości, że spełnił ona większość z warunków wymienionych w cytowanych przepisach, aby uzyskać prawo do wnioskowanej emerytury - ubezpieczony ukończył 60 lat, zaś jego

łącny staż pracy wynosi 27 lat, 5 miesięcy i 12 dni. Nie ma również sporu co do faktu, że nie należy do otwartego funduszu emerytalnego.

Zdaniem Sądu Okręgowego spornym jest natomiast kwestia uznania okresu pracy ubezpieczonego od 17 czerwca 1975r. do 29 lutego 1980r. na stanowisku wykrawacza oraz od 1 grudnia 1986r. do 31 grudnia 1998r. na stanowisku rozbieracz-wykrawacz w (...) Spółce akcyjnej w K.. Sąd Okręgowy zauważył, że ewentualne uwzględnienie w/w okresu jako pracy w szczególnych warunkach implikuje pozytywne rozstrzygnięcie o prawie ubezpieczonego do emerytury. Dalej Sąd Okręgowy wskazał, że w konsekwencji nie badał jego okresu zatrudnienia od 1 marca 1980r. do 30 listopada 1986r. w (...) Przedsiębiorstwie (...) w Z. na stanowisku rozbieracza-wykrawacza, gdyż ubezpieczony bez własnej winy nie posiada żadnej dokumentacji pracowniczej z tego okresu (ostatni właściciele przedsiębiorstwa porzucili majątek, nie zabezpieczając należycie tej dokumentacji - stąd toczy się sprawa karna przed Sądem Rejonowym w Zielonej Górze i dopiero po jej zakończeniu wyznaczony zostanie nowy przechowawca akt), jak też zaniechał on dalszej inicjatywy dowodowej (nie wskazał on żadnych innych środków dowodowych, np. świadków). Podkreślenia wymagało jednak, że samodzielnie okres ten jest zbyt krótkim, aby umożliwił pozytywne rozstrzygnięcie do wnioskowanego prawa.

Odnosząc się do meritum sprawy, w pierwszej kolejności Sąd Okręgowy wskazał, że ubezpieczony nie posiada wydanego przez swojego pracodawcę lub jego następcę prawnego zaświadczenia o zatrudnieniu w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w spornym okresie. W aktach organu rentowego znajduje się jedynie dokument wystawiony przez instytucję prywatną - (...) Biuro (...) spółkę z o.o. w K., który został wydany ubezpieczonemu w celu udokumentowania pracy w warunkach szczególnych lub szczególnym charakterze. Sąd Okręgowy zauważył jednak, że nawet osobiste wystawienie przez pracodawcę świadectwa, o którym mowa w przytoczonym powyżej rozporządzeniu, jest tylko oświadczeniem wiedzy, a nie oświadczeniem woli. Jego wystawienie albo niewystawienie przez pracodawcę lub inny uprawniony podmiot np. syndyka masy upadłości nie wywołuje skutków materialnoprawnych. Świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach nie jest bowiem dokumentem urzędowym w rozumieniu art. 244 § 1 i 2 k.p.c., gdyż podmiot wydający to świadectwo nie jest organem państwowym ani organem wykonującym zadania z zakresu administracji państwowej. Tylko zaś dokumenty wystawione przez te organy stanowią dowód tego, co zostało w nich urzędowo zaświadczone. Natomiast omawiane świadectwo traktuje się w postępowaniu sądowym jako dokument prywatny w rozumieniu art. 245 k.p.c, który stanowi dowód tego, że osoba, która go podpisała, złożyła oświadczenie zawarte w dokumencie. Dokument taki podlega kontroli zarówno co do prawdziwości wskazanych w nim faktów, jak i co do prawidłowości wskazanej podstawy prawnej. W konsekwencji, świadectwo służy wyłącznie do celów dowodowych, zaś jego pozytywna treść może być skutecznie zakwestionowana przez organ rentowy w postępowaniu o przyznanie wcześniejszej emerytury, tak jak uczyniono to w rozpoznawanej sprawie. Tym samym sąd ubezpieczeń społecznych jest władny dokonać samodzielnej oceny zasadności zaliczenia poszczególnych okresów pracy do pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze na podstawie całokształtu materiału dowodowego i w oparciu o wszelkie środki dowodowe, w tym zeznania świadków, zgodnie z zasadami obowiązującej procedury cywilnej.

Zdaniem Sądu Okręgowego dla oceny, czy pracownik pracował w szczególnych warunkach, nie ma istotnego znaczenia nazwa zajmowanego przez niego stanowiska, tylko rodzaj faktycznie powierzonych mu i wykonywanych prac. Praca w szczególnych warunkach to praca wykonywana stale (codziennie) i w pełnym wymiarze czasu pracy (przez 8 godzin dziennie, jeżeli pracownika obowiązuje taki wymiar czasu pracy) w warunkach pozwalających na uznanie jej za jeden z rodzajów pracy wymienionych w wykazie stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. (vide: wyrok Sądu Najwyższego z 24 marca 2009r., sygn. I PK 194/08, opubl. LEX nr 528152).

Istotnym jest również, że zgodnie ze stanowiskiem Sądu Najwyższego, wykonywanie pracy na stanowisku określonym w zarządzeniu resortowym, której nie wymieniono w wykazach A i B, stanowiących załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. 1983 r. Nr 8 poz. 43 ze zm.), nie uprawnia do uzyskania emerytury na podstawie art. 32 ust. 1 w związku z art. 32 ust. 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (vide: wyrok Sądu Najwyższego z 20 października 2005r., sygn. i UK 41/2005, opubl. OSNP 2006/19-20/306; wyrok Sądu Najwyższego z 23 listopada 2004r., sygn. I UK 15/2004, opubl.

OSNP 2005/11/161). Wykazy resortowe mają zatem charakter informacyjny, techniczno-porządkujący, uściślający. Taki wykaz resortowy ułatwia identyfikację określonego stanowiska pracy jako stanowiska pracy w szczególnych warunkach, w szczególności, jeśli w wykazie stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. nie wymienia się konkretnych stanowisk, lecz operuje się pojęciem ogólnym np. prace przy wypieku pieczywa. Innymi słowy, zarządzenia resortowe mogą mieć znaczenie jedynie w sferze dowodowej. Z faktu, że właściwy minister, ustalił w podległych i nadzorowanych zakładach pracy, że dane stanowisko pracy jest stanowiskiem pracy w szczególnych warunkach, może płynąć domniemanie faktyczne, że praca na tym stanowisku w istocie wykonywana była w takich warunkach i odwrotnie, brak konkretnego stanowiska pracy w takim wykazie może, w kontekście całokształtu ustaleń faktycznych, stanowić negatywną przesłankę dowodową (vide: wyrok Sądu Najwyższego z 25 lutego 201 Or., sygn. II UK 218/09, opubl. LEX nr 590247),

Mając na uwadze powyższe, Sąd Okręgowy zapoznał się zarówno z zachowaną dokumentacją pracowniczą ubezpieczonego, jak również przesłuchanych przez ubezpieczonego świadków - D. T. i J. T. oraz samego ubezpieczonego. Ponadto, z uwagi na prezentowane stanowisko procesowe ubezpieczonego, zgodnie z którym wykonywał on tożsame czynności w zakładzie pracy jak słuchani świadkowie, którzy uzyskali prawo do wnioskowanej przez niego emerytury, Sąd Okręgowy zapoznał się również z aktami rentowymi i osobowymi przesłuchanych świadków. Sąd Okręgowy nie miał podstaw do zakwestionowania dokumentacji pracowniczej ubezpieczonego, gdyż przedłożone przez zakład pracy dokumenty powstały wiele lat wcześniej, zanim ubezpieczony złożył wniosek o emeryturę. -Również zeznania słuchanych świadków i ubezpieczonego Sąd Okręgowy uznał za wiarygodne, gdyż wszyscy świadkowie i ubezpieczona pracowali razem w jednym zakładzie pracy przez blisko trzydzieści lat (z przerwami) i wszyscy zakończyli pracę w związku z likwidacją pracodawcy w 2004r. Tym samym dobrze pamiętali oni wykonywane przez siebie i ubezpieczonego czynności, gdyż praca wykonywana była przez cały czas zatrudnienia w tych samych warunkach, na tych samych stanowiskach pracy.

Sąd Okręgowy w sposób jednoznaczny ustalił, że do obowiązków ubezpieczonego na stanowisku „wykrawacz” należało trybowanie (tzn. oddzielanie kości od mięsa) szynki, łopatki, karkówki, biodrówki, a nawet głowy. Ubezpieczonemu do pracy dostarczano schłodzone już mięso wózkami, po wstępnej obróbce. Ponadto wózkami dowożono też większe części/elementy mięsa - wycięty schab, karkówkę, biodrówkę. W późniejszym okresie, jako „rozbiernacz-wykrawacz” ubezpieczony praktycznie wykonywał tą samą pracę, przy czym rozbiór mięsa zaczynał się od otrzymanych po uboju, schłodzonych w nocy i wstępnie przygotowanych półtuszy. Należy zwrócić uwagę, że wykonywana przez ubezpieczonego praca rozbiernacza-wykrawacza nie była w bezpośrednim związku czasowym z ubojem zwierząt bowiem ubezpieczonemu dostarczano elementy mięsa już schłodzonego po uboju -chłodzenie mięsa obejmowało zaś całą noc.

Tylko incydentalnie (raz na 2 tygodnie) ubezpieczony uczestniczył w uboju zwierząt, przy czym nie pełnił on obowiązków ubojowca, lecz czynności związane ze wstępnym przygotowaniem martwego już zwierzęcia do dalszych czynności tj. opalał specjalną opalarką sierść, albo wycinał sadło.

W świetle powyższego Sąd Okręgowy uznał, że ubezpieczony nie wykonywał prac bezpośrednio przy uboju zwierząt (tj. na stanowisku wymienionym w dziale X pkt 8 załącznika A do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.)

Sąd Okręgowy przytoczył stanowisko wyrażone przez Sąd Najwyższy, które Sąd rozpoznający sprawę w pełni podzielił i przyjął za własne. Co prawda w wyroku z dnia 10 lutego 2012r, (sygn. akt II UK 125/11, opubl. LEX nr 1157554) Sąd Najwyższy wskazał, że praca przy uboju zwierząt nie ogranicza się do samego uboju jako takiego, ale zawiera w sobie również czynności przygotowawcze jak i późniejsze związane z rozbiorem mięsa, jednakże już w wyroku z dnia 6 sierpnia 2013r. (sygn. akt II UK 9/13, niepubl.) dookreślił, że przez „prace bezpośrednio przy uboju zwierząt”, należy uznać jedynie czynności polegające na przygotowaniu zwierząt do uboju, uboju żywca rzeźnego i obróbce poubojowej tuszy, tzn. oparzeniu i usuwaniu szczeciny (trzoda chlewna) oraz zdjęciu skóry (bydło i trzoda niebekonowa), oczyszczaniu powierzchni tuszy, wytrzewianiu, przecinaniu i toalecie końcowej. Natomiast nie mieszczą się w tym

pojęciu dalsze czynności związane z obróbką tusz, gdyż są one kwalifikowane do prac poubojowych. Dlatego też czynności związane z rozdzielaniem, wykrawaniem mięsa, jego porcjowaniem, jak również prace związane z produkcją i wytwarzaniem wędlin nie należą do kategorii prac związanych bezpośrednio z ubojem zwierząt.

W ocenie Sądu Okręgowego, nie ulega wątpliwości, że praca ubezpieczonego była trudną, gdyż wymagała dużej siły fizycznej, jak też wykonywana była w warunkach chłodniczych (4-8°C), z reguły bez dostępu światła słonecznego. Jednakże sam ustawodawca tworząc wykaz prac wykonywanych w szczególnych warunkach zwrócił uwagę, że nie każde stanowisko pracy, chociażby pracownik narażony był na wyżej wymienione niekorzystne czynniki dla swego zdrowia, należy kwalifikować jako pracę w warunkach szczególnych. Tylko bowiem odpowiednio negatywne natężenie niekorzystnych dla zdrowia warunków pracy, przez odpowiednio długim okresem tj. 15 lat w pełnym wymiarze czasu pracy, daje ubezpieczonemu uprawnienie do wnioskowanej emerytury. Uznać zaś należy, że chociaż T. P. okresowo pracował w niekorzystnych dla zdrowia warunkach to nie miały one takiego natężenia, aby były kwalifikowane jako praca w warunkach szczególnych. Co więcej, tylko konkretne i bardzo wąsko określone stanowisko wykrawacza mięsa w wykrawalni przy peklowni w piwnicy ujęte jest zostało w zarządzeniu resortowym -Zarządzeniu Nr 16 Ministra Rolnictwa, Leśnictwa i Gospodarki Żywnościowej z dnia 31 marca 1988r. w sprawie stanowisk pracy, na których wykonywane są prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.Urz.MRiRW z 1988r, Nr 2, poz. 4). Praca ubezpieczonego nie była pracą tożsamą z w/w stanowiskiem, co potwierdził sam w swoim zeznaniach, chociażby w odniesieniu do miejsca wykonywania czynności wykrawania mięsa. Stąd zdaniem Sądu prace te chociaż podobne to nie charakteryzują się tym samym poziomem uciążliwości i szkodliwości dla zdrowia.

Podsumowując, o uprawnieniu do emerytury na podstawie przepisów art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych i § 2 w zw. § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, decyduje łączne spełnienie przez pracownika wszystkich warunków określonych w tym przepisie, a nie jego przekonanie, że charakter lub warunki pracy wystarczają do uznania jej za wykonywaną w szczególnych warunkach (vide: wyrok Sądu Najwyższego z 21 listopada 2001 r., sygn. li UKN 598/00, opubl. OSNP 2003/17/419). Już brak jednej z przesłanek do nabycia prawa do emerytury jest równoznaczny z brakiem uprawnienia do tego świadczenia. T. P. nie wykazał, że pracował przez okres co najmniej 15 lat, stale i w pełnym wymiarze godzin w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze. Tym samym zaskarżoną decyzję organu rentowego należy uznać za uzasadnioną.

Wobec dokonanych ustaleń Sąd Okręgowy w Koszalinie na mocy art. 477¹⁴ § 1 K.p.c. oddalił odwołanie ubezpieczonego od decyzji organu rentowego z dnia 30 października 2013r. o przyznanie prawa do emerytury.

Apelację od wyroku Sądu Okręgowego wniósł ubezpieczony, zaskarżył wyrok zarzucając mu:

1. błąd w ustaleniach faktycznych polegający na uznaniu, iż ubezpieczony nie legitymuje się ustawowym 15-letnim stażem pracy wykonywanej w warunkach szczególnych, wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, co w konsekwencji uniemożliwiło ubezpieczonemu spełnienie warunków formalnych nabycia prawa do emerytury,
2. błędą wykładnię art. 184 w związku z art. 32 ust. 1 i 4 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 z późn. zm.) oraz § 4 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 z późn. zm.) w związku z pkt 8 działu X wykazu "A" stanowiącego załącznik do tego rozporządzenia, polegającą na przyjęciu, że praca na stanowisku rozbieracza-wykrawacza nie stanowi pracy wykonywanej bezpośrednio przy uboju zwierząt, a tym samym nie stanowi pracy w szczególnych warunkach.

W związku z powyższym wniósł o:

1. zmianę zaskarżonego wyroku w całości, poprzez przyznanie ubezpieczonemu prawa do emerytury,

2. zasądzenie od organu rentowego na rzecz ubezpieczonego kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych,

ewentualnie

3. wniósł o przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Ubezpieczony w całości nie zgadza się wydanym orzeczeniem.

W ocenie ubezpieczonego przez cały okres zatrudnienia w przedsiębiorstwie (...) oraz (...) Przedsiębiorstwie (...) w Z. wykonywał pracę w warunkach szczególnych. Praca ubezpieczonego polegała bowiem na czynnościach związanych z rozbiorem i wykrawaniem mięsa oraz czasowo samym ubojem czyli pracami wykonywanymi bezpośrednio przy oboju mięsa. Ubezpieczony nie wykonywał żadnych prac masarskich.

Praca w charakterze rozbieracza-wykrawacza winna zostać zaszeregowana do prac wymienionych w wykazie prac w szczególnych warunkach, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego, zawartych w załączniku do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, określoną w dziale X pkt. 8, jako pracę wykonywaną bezpośrednio przy uboju zwierząt.

Zgodnie z § 1 i 2 Rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze przepisy tego rozporządzenia stosują się do pracowników wykonujących prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, wymienione w § 4-15 rozporządzenia oraz w wykazach stanowiących załącznik do rozporządzenia, zwany dalej "wykazami". Właściwi ministrowie, kierownicy urzędów centralnych oraz centralne związki spółdzielcze w porozumieniu z Ministrem Pracy, Plac i Spraw Socjalnych ustalają w podległych i nadzorowanych zakładach pracy stanowiska prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazach A i B.

Tak więc, pod przepisy w/w rozporządzenia podlegają także prace zawarte w wykazach sporządzonych przez właściwych ministrów. Zgodnie z zarządzeniem nr 16 Ministra rolnictwa, leśnictwa i gospodarki żywnościowej z dnia 31 marca 1988 r. w sprawie stanowisk pracy, na których wykonywane są prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. W zarządzeniu tym, ustalono wykaz wykazy stanowisk pracy, na których wykonywane są prace w szczególnych warunkach. I tak za pracę w szczególnych warunkach uznano pracę w przemyśle mięsnym obejmujące:

Dział X. W rolnictwie i przemyśle rolno-spożywczym

poz. 8 - Prace wykonywane bezpośrednio przy uboju zwierząt (peklowaniu):

1. ubojowiec, 2. parzacz, 3. jeliciarz, 4. gruczolarz, 5. peklowacz i wykrawacz mięsa w wykrawalni przy peklowni w piwnicy, 6. lekarz weterynarii, weterynaryjny kontroler

sanitarny, oglądacz zwierząt rzeźnych i mięsa - zatrudnieni w rzeźni.

Powyższy wykaz (katalog) dokładnie wskazuje jakiego rodzaju prace należy zakwalifikować jako prace wykonywane bezpośrednio przy uboju zwierząt (peklowaniu). W ocenie odwołującego, praca rozbieracza-wykrawacza winna zostać zakwalifikowana do pozycji związanej z ubojem zwierząt. Poprzez prace wykonywane przy uboju rozumieć bowiem należy nie tylko samą czynność zabicia zwierzęcia ale także czynności towarzyszące samemu procesowi uboju, w tym również czynności związane z rozbiorem mięsa.

Zgodzić należy się z Sądem i instancji, iż zarządzenie powyższe nie stanowi źródła prawa, może jednak być pomocne do dokonywania ustaleń faktycznych. Zgodnie z wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Łodzi (III AUa 1283/12) zarządzenia resortowe, określające stanowiska pracy w szczególnych warunkach w poszczególnych branżach, które utraciły moc

prawną, mogą mieć jedynie pewne znaczenie w sferze dowodowej, tj. może z nich płynąć domniemanie faktyczne, że prace na stanowiskach w nim wymienionych w istocie były wykonywane w szczególnych warunkach.

Sąd Apelacyjny w Łodzi (III AUa 769/12) stwierdził również, iż zarządzeniom resortowym przypisuje się charakter informacyjny, techniczno-porządkujący, uściślający. Mogą one więc być pomocne przy dokonywaniu wykładni oraz kwalifikacji stanowisk pracy określonych w załączniku do rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 z późn. zm.). Nie znaczy to, że wykonywanie pracy na stanowisku określonym w zarządzeniu resortowym, której nie wymieniono w wykazie A załącznika do rozporządzenia z dnia 4 lutego 1983 r., uprawnia do uzyskania emerytury na podstawie art. 184 w z w. z art. 32 u.e.r.f.u.s. Jednakże w przypadku, gdy rozporządzenie określa stanowisko pracy w sposób ogólny (obsługa urządzeń i narzędzi wibracyjnych lub udarowych), a zarządzenie resortowe uściśla charakter pracy lub urządzenie (nitowanie, szlifowanie szlifierkami pneumatycznymi), to oczywiście nie dochodzi do przekroczenia granic regulacji wskutek ustalenia, że ubezpieczony wykonywał pracę w warunkach szczególnych na stanowisku wskazanym w rozporządzeniu, a stypizowanym w przepisach resortowych.

Tak też jest w niniejszej sprawie- odwołujący wykonywał bowiem prace przy uboju zwierząt, uściśloną w zarządzeniu resortowym.

Pomocne w ocenie charakteru pracy odwołującego może być wyrok Sądu Apelacyjnego z Gdańska, który orzekł: Skup zwierząt rzeźnych nie stanowi pracy w warunkach szczególnych, gdyż stanowi "wstęp do ich uboju". O szczególnym charakterze pracy decydują konkretne warunki, w których jest ona wykonywana na danym stanowisku, mające z punktu widzenia ustawodawcy szkodliwy wpływ na organizm ludzki. Praca bezpośrednio przy uboju to zawsze praca w chłodzie, w wilgoci, w narażeniu na stres. Skup zwierząt rzeźnych takich warunków nie determinuje. Nie musi się odbywać bezpośrednio przed ubojem zwierząt, w pobliżu rzeźni. Stąd brak jest podstaw do uznania, iż ustawodawca, jako pracę bezpośrednio przy uboju rozumie także skup zwierząt. Z tych samych względów brak jest podstaw do zakwalifikowania jako pracy w warunkach szczególnych wymienionej w wykazie A dział X poz. 8 prac polegających na produkcji towarów mięsnych (w tym także wędzenia), czy sprzedaż mięsa (SA w Gdańsku z dnia 18.01.2013. III AUa 1203/12).

Tymczasem praca ubezpieczonego wykonywana była w tym samym budynku i w takich samych warunkach, bezpośrednio przy mięsie. Mało tego, często dochodziło do przeniesienia ubezpieczonego do pracy w ubojni.

Nie można w żadnym wypadku zgodzić się z sądem 1 instancji, iż o oddaleniu odwołania ubezpieczonego przesądził wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 sierpnia 2013r. (sygn. akt; II UK 9/13), Z wyroku tego bowiem w sposób jednoznaczny wynika, iż Sąd Najwyższy w pełni akceptuje wcześniejsze orzeczenie SN z dnia 10 lutego 2012r. (sygn. akt: II UK 125/11), z którego wynika, iż praca przy, uboju zwierząt obejmuje również czynności przygotowawcze i późniejsze związane z rozbiorem mięsa.

Sąd orzekający w niniejsze sprawie zacytował jedynie tezę orzeczenia, pomijając dalszą część uzasadnienia SN z dnia 6.03.2013r. Tymczasem z treści tego uzasadnienia w sposób jednoznaczny wynika stanowisko sądu w tym zakresie: „Natomiast nie mieszczą się w tym pojęciu dalsze czynności związane z obróbką tusz, gdyż są one kwalifikowane do prac poubojowych. Dlatego też czynności związane z rozdzielaniem, wykrawaniem mięsa, jego porcjowaniem, jak również prace związane z produkcją i wytwarzaniem wędlin nie należą do kategorii prac związanych bezpośrednio z ubojem zwierząt. W ocenie Sądu Najwyższego, założenie to, abstrahując od faktu, że Sąd drugiej instancji w ogóle nie wyjaśnia w pisemnych motywach zaskarżonego orzeczenia jego źródła, jest jednakże błędne. Jak wyjaśnił bowiem Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 10 lutego 2012 r., II UK 125/11 (OSNP 2013, nr 1-2, poz. 13), a Sąd Najwyższy w obecnym składzie pogląd ten w pełni aprobuje, praca przy uboju zwierząt wymieniona w Dziale X pkt 8 załącznika A do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze obejmuje również czynności przygotowawcze i późniejsze związane z rozbiorem mięsa”.

Ubezpieczony podnosi również, że świadkowie przesłuchani w sprawie: D. T., J. T. wykonywali czynności zawodowe tożsame z ubezpieczonym (w tym samym czasie i na tych samych stanowiskach). Osoby te, jak wynika z akt ZUS (znajdujących się w aktach sprawy) otrzymały emeryturę z tytułu pracy w warunkach szczególnych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja wnioskodawcy nie zasługuje na uwzględnienie.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, Sąd Okręgowy w sposób prawidłowy ustalił stan faktyczny w oparciu o zgromadzony w sprawie materiał dowodowy, zaś w swych ustaleniach i wnioskach nie wykroczył poza ramy swobodnej oceny wiarygodności i mocy dowodów wynikające z przepisu art. 233 k.p.c., nie popełnił on też błędów w rozumowaniu w zakresie zarówno ustalonych faktów, jak też ich kwalifikacji prawnej, albowiem prawidłowo zinterpretował i zastosował odpowiednie przepisy prawa.

Sąd Apelacyjny podziela argumenty zawarte w uzasadnieniu Sądu Okręgowego i przyjmuje je za własne nie znajdując tym samym podstawy do ponownego przytaczania dokonanych już ustaleń faktycznych (por. wyrok Sądu Najwyższego z 5 listopada 1998 r., sygn. I PKN 339/98, opubl. OSNAPiUS z 1999 r., z. 24, poz. 776).

Słusznie Sąd I instancji wskazał, iż zasadność żądania ubezpieczonego należało ocenić w oparciu o przepis art. 184 w zw. z art. 32 ustawy z dnia 17 września 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, zwanej dalej ustawą rentową (tekst jedn.: Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 z późn. zm.) i przepisy Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (tekst jedn.: Dz. U. z 1983 r. Nr 8, poz. 43).

Przepis art. 32 ust. 4 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, stanowi, że wiek emerytalny, o którym mowa w ust. 1, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których osobom wymienionym w ust. 2 i 3 przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych. Przepisy dotychczasowe to rozporządzenie Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 z późn. zm.). Zgodnie z § 4 ust. 1 pkt 1 i 3 powyższego rozporządzenia pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn,
- 2) ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Stosownie do art. 184 ust. 1 ustawy emerytalnej ubezpieczonym urodzonym po 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymagany w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27 (tekst jedn.: co najmniej 25 lat dla mężczyzn).

W myśl ust. 2 emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego oraz rozwiązania stosunku pracy - w przypadku ubezpieczonego będącego pracownikiem. Przepis ten ma charakter przejściowy, bowiem zawarty został w rozdziale 2 działu X ustawy zawierającym przepisy intertemporalne. Dotyczy on wyłącznie tych ubezpieczonych, którzy w dniu wejścia w życie ustawy, tj. 1 stycznia 1999 r., już legitymowali się wymaganym okresem składkowym i nieskładkowym - w tym wymaganym okresem pracy w warunkach szczególnych, lecz nie osiągnęli wieku emerytalnego.

Zatem, podstawę prawną ustalenia uprawnień ubezpieczonego do wcześniejszej emerytury stanowi przepis art. 184 w zw. z art. 32 ustawy emerytalnej. Powyższe oznacza zaś, że ubezpieczony na dzień 1 stycznia 1999 r. musi legitymować się ponad 25-letnim okresem składkowym i nieskładkowym, w tym 15 latami pracy w warunkach szczególnych.

W sprawie bezsporne jest, iż wnioskodawca ukończył 60 rok życia, nie przystąpił do OFE, rozwiązał stosunek pracy, a na dzień wejścia w życie ustawy emerytalnej posiadał ponad 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych (27 lat, 5 m-cy i 12 dni).

Istota sporu sprowadzała się do ustalenia, czy okres zatrudnienia ubezpieczonego od 17.06.1975r. do 29.02.1980r. na stanowisku wykrawacza oraz od 1.12.1986r. do 31.12.1998r. na stanowisku rozbieracz – wykrawacz w (...) jest okresem pracy w warunkach szczególnych. Sąd Okręgowy, po przeanalizowaniu zgromadzonego materiału dowodowego stanął na stanowisku, iż ubezpieczony w spornym okresie będąc zatrudnionym na stanowisku rozbieracza - wykrawacza nie wykonywał pracy w warunkach szczególnych i ten okres nie został mu zaliczony został przez Sąd do zatrudnienia tzw. "szczególnego", z którym to ustaleniem Sąd Apelacyjny w całej rozciągłości się zgadza, podzielając argumenty przywołane przez Sąd I instancji na jego potwierdzenie. Sąd Okręgowy nie zaliczył wnioskodawcy do pracy w warunkach szczególnych spornego okresu uznając, że ubezpieczony nie wykonywał wówczas czynności związanych bezpośrednio z ubojem tj. prac zaliczanych do działu X, poz. 8, Wykazu A, załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r. Nr 8, poz. 43). Słusznie Sąd Okręgowy uznał, że we wskazanych wyżej okresach ubezpieczony nie pracował stale i w pełnym wymiarze czasu pracy przy uboju. Powyższe ustalenie znalazło potwierdzenie w znajdujących się w aktach osobowych skarżącego dokumentach w postaci m.in. podanie o przyjęcie do pracy z dnia 14.06.1975r. (na stanowisko wykrawacza), umowa o pracę z dnia 17.06.1975r. (rozbieracz – wykrawacz), pismo z 30.06.1975r. (wykrawacz), z 22.01.1976r. (rozbieracz – wykrawacz), pismo z 19.01.1977r. (rozbieracz – wykrawacz), opinia z 24.10.1977r. (rozbieracz, - wykrawacz, opinia z 26.05.1979r. (rozbieracz – wykrawacz), opinia z 4.01.1980r. (wykrawacz), świadectwo pracy z 29.02.1980r. za okres od 17.06.1975r. do 29.12.1980r. (rozbieracz – wykrawacz). Powyższe ustalenia wynika także z zeznań powołanych w sprawie świadków, którzy podali, że ubezpieczony był zatrudniony przy rozbiórce oraz wykrawaniu mięsa przez cały czas pracy.

Zakres prac wykonywanych przez ubojowca jest inny od prac wykonywanych przez rozbieracza – wykrawacza. Ubojowiec dokonuje uboju zwierząt rzeźnych po uprzednim ich oszołomieniu i obróbki poubojowej tusz. Rozbieracz – wykrawacz wykonuje czynności związane z rozbiorem na części zasadnicze półtuszy wieprzowych, ćwierćtuszy wołowych, tusz cielęcych i baranich wg wymogów rynku oraz dokonuje wykrawania elementów zasadniczych na mięsa drobne oraz elementy handlowe. Szczegółowy zakres prac wykonywanych przez ubojowego oraz wykrawacza – rozbieracza przedstawia się następująco:

1. ubojowy

- przeprowadzanie oceny zwierząt przeznaczonych do uboju i kwalifikowanie ich do odpowiedniej grupy jakościowej;
- obsługiwanie kleszczy elektrycznych i pistoletów pneumatycznych do oszłamiania zwierząt;
- dokonywanie uboju po oszołomieniu zwierzęcia przez przecięcie jego tętnic i żył szyjnych;
- przeprowadzanie wykrawania zwierzęcia oraz zbiórki krwi spożywczej i technicznej;
- przygotowanie oparzalnika do pracy i przeprowadzanie oparzania tusz świńskich w celu ułatwienia usunięcia szczeciny i naskórka;
- obsługiwanie szczeciniarki do opalania tusz świńskich;
- usuwanie wewnętrznej części małżowiny usznej, racic, kopyt gałek ocznych, rogów i stóp bydłych;

- obsługiwanie pił i nożyc pneumatycznych do odcinania rogów i stóp bydlęcych;
- profilowanie kruponów świńskich, nacinanie skóry na tuszach bydlęcych, końskich, cielęcych, kozich i baranich,
- zdejmowanie skór ręcznie lub maszynowo za pomocą skórowaczki;
- oczyszczanie skór ręcznie lub maszynowo za pomocą odtłuszczarki, ich obrabianie, sortowanie i konserwowanie;
- wyjmowanie z tusz ośrodków i ich segregowanie;
- wyjmowanie z tusz kompletów jelit, sadła, łaju, nerek i mózgów,
- obsługiwanie piły elektrycznej i przecinanie tusz na półtusze i ćwierćtusze;
- obsługiwanie myjek i przeprowadzanie toalety tusz, półtusze i ćwierćtusze;
- opróżnianie z treści pokarmowej żołądków bydlęcych i oczyszczanie z błon krezek cielęcych;
- parzenie w gorącej wodzie i czyszczenie maszynowe lub ręczne flaków bydlęcych, krezek cielęcych, stóp bydlęcych i cielęcych;
- przeprowadzanie klasyfikacji tusz, półtusze i ćwierćtusze;
- obsługiwanie transporterów do przekazywania tusz, półtusze i ćwierćtusze;
- przekazywanie do wychłodzenia mięsa, tłuszczu i ośrodków;
- dokonywanie rutynowych przeglądów maszyn, urządzeń i transporterów przed przystąpieniem do pracy,
- mycie, czyszczenie i dezynfekowanie narzędzi, urządzeń, maszyn i pomieszczeń.

2. rozbieracz, wykrawacz

rozbieranie na części zasadnicze półtusze wieprzowych, ćwierćtusze wołowych, tusz cielęcych i baranich ręcznie oraz na taśmie rozbiorowej za pomocą pił;

- wykrawanie, za pomocą różnych rodzajów noży, półtusze wieprzowych, ćwierćtusze wołowych, tusz cielęcych i baranich oraz elementów zasadniczych z przeznaczeniem na mięsa drobne oraz do produkcji wędlin, konserw;
- przygotowywanie z części zasadniczych elementów do produkcji wędzonek lub przeprowadzanie dodatkowej obróbki w celu uzyskania elementu handlowego;
- sortowanie mięsa i tłuszczów pochodzących z obróbki elementów na wędzonki lub elementów handlowych na klasy w zależności od barwy mięsa, ściętności, zawartości tkanki tłuszczowej, przekrwień itp.;
- klasyfikowanie otrzymanych w wyniku wykrawania tłuszczu, kości, żył na poszczególne klasy;
- rozbieranie ośrodków wszystkich rodzajów zwierząt rzeźnych;
- skórowanie ręczne i mechaniczne.

Mając na uwadze powyższe prawidłowo Sąd Okręgowy uznał, że nie sposób uznać wykonywanych przez ubezpieczonego czynności za pracę związaną bezpośrednio z ubojem zwierząt w rozumieniu odpowiednich przepisów z zakresu prawa ubezpieczeń społecznych, dlatego też okres zatrudnienia na stanowiskach rozbieracza – wykrawacza nie może zostać zaliczony wnioskodawcy do stażu pracy w warunkach szczególnych.

Analizując zasadność apelacji wnioskodawcy, nie sposób pominąć okoliczności, iż ubezpieczony nie otrzymał od pracodawcy świadectwa wykonywania pracy w warunkach szczególnych.

Nie ma to jednak znaczenia o tyle, że sąd rozpoznający sprawę winien ustalić, jakie faktycznie prace wykonywał ubezpieczony. Z zachowanej dokumentacji jednoznacznie wynika, iż ubezpieczony pracował jako wykrawacz – rozbieracz. Zeznania świadków wskazują jednoznacznie, że rozbior mięsa to inna praca niż ubojowca. Po uboju mięso jest schładzane i rozbierane na elementy i taką pracę jako rozbieracz wykonywał ubezpieczony. Z zeznań świadków wynika przy tym, że ubezpieczony nie był przy schłodzeniu mięsa, bowiem takowe następowało w nocy i następnego dnia było dostarczane do rozbieraczy.

Nie jest przy tym rolą Sądu dokonywanie oceny, czy praca rozbieracza była w warunkach trudnych czy nawet szkodliwych dla zdrowia, bowiem samo wykonywanie pracy w trudnych warunkach nie jest wystarczające w sytuacji, gdy przepis nie uznaje danej pracy za wykonywaną w szczególnych warunkach. Okres pracy ubezpieczonego został udokumentowany świadectwem wykonywania pracy w szczególnych warunkach wydanym przez Biuro Archiwalne – Depozyt Akt. Archiwista klasyfikując pracę wykonywaną przez ubezpieczonego jako pracę w szczególnych warunkach wskazał na przepisy zarządzenia nr 16 Ministra Rolnictwa, Leśnictwa i Gospodarki Żywnościowej z dnia 31.03.1988r. w sprawie stanowisk pracy, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze.

Świadectwo to nie może stanowić wiarygodnego dowodu w sprawie, gdyż nie odpowiada wymogom ww. § 2 ust. 1 ww. rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Nie kwalifikuje bowiem pracy wnioskodawcy według wykazów stanowiących załącznik do tego rozporządzenia, a jedynie uwzględnia akt resortowy.

Należy podkreślić, że zarządzenia resortowe wydane na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze nie stanowią źródeł prawa. Stąd podanie tych przepisów w świadectwie pracy nie jest wiążące w niniejszej sprawie. Jak wynika bowiem orzecznictwa Sądu Najwyższego wykonywanie pracy na stanowisku określonym w zarządzeniu resortowym, której nie wymieniono w wykazach A i B, stanowiących załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r. Nr 8, poz. 43 z późn. zm.), nie uprawnia do uzyskania emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach (wyrok SN z dnia 20 października 2005 r., I UK 41/2005, OSNP 2006/19-20 poz. 306). Źródłem prawa do emerytury za pracę w szczególnych warunkach jest bowiem ustawa z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS i rozporządzenie z 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Nie jest nim natomiast zarządzenie resortowe, jako że nie stanowi źródła prawa (art. 87 Konstytucji). Wykazy resortowe wydane na podstawie § 1 ust. 2 i 3 rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze mają charakter informacyjny, techniczno - porządkujący, uściślający oraz mogą mieć znaczenie w sferze dowodowej, stanowiąc podstawę domniemania faktycznego (postanowienie SN z dnia 22 marca 2012 r., I UK 403/11, LEX nr 1214549).

Mając na uwadze powyższe okoliczności orzeczono jak sentencji na podstawie art. 385 kpc.

SSA Urszula Iwanowska SSA Anna Polak SSA Romana Mrotek